

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ №3

София, 7 март 1998 г.

(обн., ДВ, бр. 29 от 13 март 1998 г.)

Конституционният съд в състав:

Председател: Живко Сталев

Членове: Асен Манов

Цанко Хаджистойчев

Станислав Димитров

Неделчо Беров

Димитър Гочев

Стефанка Стоянова

Иван Григоров

Тодор Тодоров

Георги Марков

Маргарита Златарева

при участието на секретар-протоколита Мариана Георгиева разгледа в закрито заседание на 5 март 1998 г. конституционно дело №1/1998 г., докладвано от съдията Асен Манов.

Делото е образувано по искане на 48 народни представители от XXXVIII Народно събрание на Република България за установяване на противоконституционността на чл. 206, ал. 2 и чл. 214, ал. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), обнародван в ДВ, бр. 122 от 1997 г. Такова искане е направено и от главния прокурор на Република България и то е присъединено към настоящото дело за разглеждане заедно с него и за постановяване на едно решение.

В исканията се поддържа, че чл. 206, ал. 2 ЗМВР противоречи на чл. 4, ал. 1, чл. 8, чл. 31, ал. 1, чл. 117, ал. 2, чл. 127, т. 1 и чл. 128 от Конституцията. Предвиденото в него ограничение офицерите и сержантите от Министерството на вътрешните работи (МВР) да не могат да бъдат разследвани и задържани без разрешение на министъра на вътрешните работи е в несъгласие с принципите на правовата държава, за каквата е обявена Република България (чл. 4, ал. 1 от Конституцията) и на установеното с чл. 8 от Конституцията разделение на властите. Нарушен е и чл. 31, ал. 1 от Конституцията, съгласно който всеки обвинен в престъпление следва да бъде предаден на съдебната власт. Нарушена е и независимостта на съдебните органи и подчинеността им единствено на закона (чл. 117, ал. 2 от Конституцията). Ограничени са и правомощията на прокуратурата и на следствените органи, установени чл. 127, т. 1 и чл. 128 от Конституцията.

Според вносителите на исканията противоконституционен е и чл. 214, ал. 2 ЗМВР, съгласно който офицерите и сержантите от МВР, които са регистрирани за кандидати за изборни органи, се освобождават от служба. Поддържа се, че този текст е в противоречие с чл. 65, ал. 2 от Конституцията, предвиждащ за кандидатите за народни представители, заемащи държавна служба, само да прекъснат изпълнението ѝ след регистрацията.

С определение от 20 януари 1998 г. Конституционният съд допусна исканията на групата народни представители и на главния прокурор на Републиката за разглеждане по същество. Бяха конституирани като заинтересувани страни Народното събрание, президентът, Министерският съвет, министърът на вътрешните работи, министърът на правосъдието и правната евроинтеграция и Националният полицейски синдикат, на които бе дадена възможност да изразят становището си по исканията.

Писмени становища са постъпили от Народното събрание, от министъра на вътрешните работи и от Изпълнителното бюро на

Националният полицейски синдикат. В становището на Народното събрание, без да се излагат съображения, се казва, че се поддържат текстовете на чл. 206, ал. 2 и чл. 214, ал. 2 ЗМВР, но се предоставя на Конституционния съд да се произнесе по спора. Министърът на вътрешните работи оспорва исканията, като се позовава на особения статут на офицерите и сержантите от МВР, за които в Наказателно-процесуалния кодекс са предвидени специални правила за наказателно преследване. Предварителното производство се образувало по материали от проверки на органи на МВР, което обуславяло правото на министъра на вътрешните работи да вземе отношение както по по-нататъшното разследване, така и по мярката за неотклонение, когато тя е задържане под стража. Колкото се отнася до предвиденото в чл. 214, ал. 2 ЗМВР освобождаване от служба, когато офицери и сержанти се регистрират за кандидати за изборни органи, поддържа се, че то се налагало от обстоятелството, че тези служители от МВР са деполитизирани. Регистрирането им за участие в избори било несъвместимо с оставането им на служба, защото щяло да се наруши изискването на закона за спазване на политически неутралитет. В становището си Изпълнителното бюро на Националният полицейски синдикат подкрепя исканията на групата народни представители и на главния прокурор на Републиката.

Като обсъди доводите и съображенията на вносителите на исканията и становищата на страните, Конституционният съд прие следното:

1. По чл.206, ал.2 ЗМВР

Искането за обявяване този текст за противоконституционен е основателно. С него съдебната власт се задължава да иска разрешение от министъра на вътрешните работи във всички случаи, когато се налага разследване за извършено престъпление от офицер или сержант от МВР или трябва да се вземе мярка за неотклонение задържане под стража. Поставянето на действията на съдебните органи в зависимост от

предварително дадено разрешение от орган на изпълнителната власт (каквото е министърът на вътрешните работи) представлява недопустима намеса в тяхната работа. Съгласно чл. 117, ал. 2 от Конституцията съдебната власт е независима, като при осъществяване на своите функции съдиите, прокурорите и следователите се подчиняват само на закона. Зависимостта на дейността им от административно дадени преценки от други органи е нарушение на тази категорична конституционна норма.

Нарушен е и чл. 6, ал. 2 от Конституцията, съгласно който всички граждани са равни пред закона и не се допускат никакви привилегии, основани на лично и обществено положение. А според чл. 31, ал. 1 от Конституцията всеки обвинен в престъпление следва да бъде предаден на съдебната власт. Наличието на тези две конституционни разпоредби лишава от каквото и да е оправдание съществуването на чл. 206, ал. 2 ЗМВР и предвиденото в него по-особено, привилегировано положение на офицерите и сержантите от МВР, според което от тях може да се търси наказателна отговорност само ако министърът на вътрешните работи разреши. Доколкото се приема, че в някои случаи се налагат изключения от правилото, че всяко лице, извършило престъпление, подлежи на наказателно преследване (разследване, вземане на мярка за неотклонение и пр.), Конституцията изрично ги предвижда (чл. 70, чл. 103, ал. 4 и чл. 132, ал. 1). Такова изключение не е предвидено за офицерите и сержантите от МВР и не може да бъде установявано със закон.

Обстоятелството, че офицерите и сержантите от МВР са държавни служители с особен статут, за които в Наказателно-процесуалния кодекс са установени особени правила за наказателно преследване, не дава основание разследването на извършено от тях престъпление и вземането на мярка за неотклонение да се поставя в зависимост от предварително дадено разрешение от техния ведомствен ръководител. Органите, натоварени с разследването, действат самостоятелно в рамките на предоставените им със

закона правомощия и това положение е напълно в съответствие с чл. 31, ал. 1 от Конституцията.

Неоснователни изводи се правят и от факта, че наказателните производства обикновено се образуват по материали, събрани от органи на МВР. От това не следва, че министърът на вътрешните работи има право да взема отношение по хода на разследването, когато то засяга офицер или сержант от МВР.

Ето защо разпоредбата на чл. 206, ал. 1 ЗМВР следва да се обяви за противоконституционна.

2. По чл. 214, ал. 2 ЗМВР

Съгласно тази разпоредба офицерите и сержантите от МВР, които са регистрирани за кандидати за изборни органи, се освобождават от служба.

Правото да избираш и да бъдеш избран е едно от основните конституционни права на гражданите (чл. 42, ал. 1 и чл. 65, ал. 1 от Конституцията). Освен предвидените в тези текстове изисквания за възраст, гражданство, непоставяне под запрещение и неизтърпяване на лишаване от свобода Конституцията не обвързва избирателя или избираемия с никакви други условия, нито пък предвижда никакви последици за участниците в избора. Единствено в чл.65, ал.2 е предвидено, че кандидатите за народни представители, които заемат държавна служба, прекъсват изпълнението ѝ след регистрация. Въпреки че се намира в главата за Народното събрание и се говори за народни представители, предвиденото в тази разпоредба съдържа едно принципно положение, което се отнася до всички кандидати за изборни органи, а именно че регистрираните кандидати само прекъсват изпълнението на държавната служба, която заемат, а не я освобождават. В този смисъл е и Решение №16 от 6 ноември 1997 г. на Конституционния съд (ДВ, бр.106 от 1997 г.). Това положение е възприето и в Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове (чл.49). Няма

основание въпросът да получи друго разрешение за държавните служители от ведомството на МВР, както това е направено с чл. 214, ал. 2 ЗМВР. С оглед на това тази разпоредба се явява в противоречие с чл. 65, ал. 2 от Конституцията.

Доводът, че офицерите и сержантите от МВР са деполитизирани и че участието им като кандидати за изборни органи е несъвместимо със задължението им да спазват политически неутралитет, е неоснователен. Ако би се възприело конституционното положение, че кандидатите за изборни органи, когато са държавни служители, прекъсват изпълнението на службата си в периода между регистрацията и избора, такава несъвместимост няма да има. През това време те няма да са на служба и не се налага да бъдат обвързани със специфичните за работата им задължения. Изобщо е неоправдано офицерите и сержантите от МВР да бъдат третиращи различно от останалите държавни служители и да бъдат освобождавани от служба при кандидатирането им за изборни органи. Несъобразяването на чл. 214, ал. 2 ЗМВР с конституционното разрешение, съдържащо се в чл. 65, ал. 2 от Конституцията, прави тази разпоредба противоконституционна.

По тези съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията Конституционният съд

РЕШИ:

Обявява за противоконституционни чл. 206, ал. 2 и чл. 214, ал. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 122 от 1997 г.).

Председател: Живко Сталев